СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 300. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 27 грудня 1933. VOL. XLI. No. 300. Jersey City, N. J., Wednesday, December 27, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОШУЄ РІЗДВЯНУ АМНЕСТІЮ

ВАШИНГТОН. — У своїм заклику до американського народу з нагоди свята Різдва президент Рузвелт привернув горожанські права яким 1,500 особам, котрі втратили ці права через непослух законам у часі великої війни.

Амнестія відноситься тільки до тих, котрі відсужували свою кару. Отже не відноситься до таких утікачів перед карою, як звісний дезертир-міліонер Бергдол.

ЗАМАХ НА ЕПИСКОПА ПІДЧАС БОГОСЛУЖЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Підчас архиерейського богослуження в місцевій вірменській церкві на 187 вулиці банда заговірників напала на архиепископа цеї церкви Туріяна, та зарізали його ножами.

Заговірники доконали свого вчинку підчас великого обходу по церкві та зробили це так справно, що присутні в церкві вірні могли бачити тільки те, як високий архиепископ упав на землю.

Поліція розслідила підклад злочину та переконалася, що тлом його були політичні невзгодини серед вірменської іміграції. Убитий архиепископ був активним симпатиком большевицької окупації Вірменії та зазначував свої симпатії в різький спосіб, де тільки міг. Наприклад на вірменськім святі на виставі в Шікаґо, де він мав промовляти, він зажадав скинення прапора національної републики та вивішення червоного прапора вірменської совітської провінції, що входить у склад Росії як нібито вільна соціялістична република. За це його зненавиділа революційна вірменська організація Ташнаґ, котра здавна бореться проти Туреччини й Росії за оснування незалежної вірменської національної републики.

На основі цих розслідів поліція арештувала 5 членів Ташнаґу, які були в церкві підчас нападу на архиепископа.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ВІЗНИКІВ ВАЛИТЬСЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Робітничі юнії, які плянують ґенеральний страйк візників, постановили страйк відкликати. Постанову принято на бурливих зборах 9 юній, вмішаних у страйк.

Тепер замісць ґенерального страйку ведеться тільки страйк 4 філій юнії візників таксівок, молочарських та пральняних візників. Замісць 18,000 робітників страйкує всього 6,500.

АРЕШТУЮТЬ СТРАЙКАРІВ.

ЛЕЙКВУД (Ню Джерзі). — Поліція арештувала 6 робітників, які демонстрували за вищу заплату, кращі умови праці та признання юнії готелевих робітників. Арештованих випущено на волю по зложенню кавції в сумі 500 долярів на особу.

ПЛЯНУЮТЬ КОДЕКС ДЛЯ ДОМАШНЬОЇ СЛУЖБИ.

НЮ ЙОРК. — Міський департамент для публичної служби й представники деяких громадських установ вислали до Адміністрації Відбудови Краю вироблений ними проєкт кодексу для домашньої служби.

Відповідно до цього проєкту домашня служба має працювати 6 днів на тиждень, по 8 годин денно, та мати найменше 30 долярів заплати на місяць. Тепер робітники в цій дільниці працюють звичайно по 12 і по 14 годин на день.

Автори кодексу кажуть, що кодекс створить місце для яких 5 міліонів робітників і робітниць, охочих до домашньої служби.

ОБВАЛ ЗЕМЛІ ВБИВ РОДИНУ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Величезні бурі навістили побереже Тихого океану, заподіваючи виливи рік зірвання річних там та спричинюючи найріжніші випадки.

Зібрані води малого потока коло Клетскейні, в стейті Ореґон, звалили велику масу води на дім, у котрому мешкала родина, зложена з батька й трох синів. Всі згинули підчас обвалу землі на дім.

ТРОЄ ЛЮДЕЙ ГИНУТЬ У ПОЖЕЖІ.

НЮ ЙОРК. — Підчас пожару дому під ч. 273 Вест 134 вулиця, котрого власник винаймав поодинокі кімнати, а котрий занявся, як догадується поліція, від закиненого цигара, згоріли три особи.

Ще одна дівчина вратувалася від смерти, вискакуючи з дому на вулицю; вона лежить у шпиталі зі зломаною рукою й ногою.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО В ПОЛЬСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ.

ГЕЙСТИНГЗ-ОН-ГОДСОН (Ню Йорк). — Під будинком Лицею св. Матея знайдено побите мертве тіло 8-літньої дівчини Йосифини Варопай, дочки місцевого польського робітника.

Поліція арештувала наперед батька дівчини, але по допитах пустила його на волю. Потім арештувала 48-літнього Джана Сульку та 46-літнього Себастіяна Мартіля. Перший з них, як кажуть люди, злостився на дітей за всякі дітočі жарти супроти нього, а другий любив дітям давати всякі ласощі та гроші.

СЛІДСТВО ПРОТИ ХАБАРНИКІВ.

„Переслухання покривджених аплікантів про дозволи на газетні стояки в Ню Йорку розкриває щораз більше зловживків. Вдова по одному ветерані втратила стояк та можливість зарібку, коли не могла роздобути 1,000 долярів, щоби дати хабара політичному босови. Вона давала йому дарунки з цигар, але „чіф" домагався готівки.

ВОЛІЛИ ВМЕРТИ, НІЖ ПЕРЕРВАТИ НАУКУ.

На залізничому перестанку у Вістовій, коло Калуша, намагалися заподіяти собі смерть учениці промислової школи в Станиславові: Евгенія Запольська і Олена Пасічна. Обі вони намагались отруїтися сільною кислотою. Причина намаганого самогубства була матеріяльна недостача на скінчення науки. Обі учениці вдалося вратувати.

БДЖОЛИ ЯК ЛІК ПРОТИ РЕВМАТИЗМУ.

Віденський лікар, д-р Франц Крачі, може собі похвалитися тим, що дав приклад небувалої відваги і посвяти для добра науки. Лікар цей хотів сам на собі перевести пробу леґендарної поговірки, будьтоби жалення бджіл було добрим ліком проти ревматизму, і дозволив вжалити себе 700 бджолам. Очевидно, що це так обезсилило лікаря, що він мусів довший час пролежати в ліжку, але, як подає — бджоли вилікували його цілковито з ревматизму. Годі однак сподіватися, щоби хтось, хочби й найбільше хорий на ревматизм, хотів наслідувати геройського віденського лікаря і погодився на таке будьщобудь прикре лікування.

ЦІННІ РОЗКОПИ В АЛЕКСАНДРІЇ.

В околицях Александрії, в Мустафа Паша, робітники, що працювали над спортовою площею, відкрили вхід до підземного склепіння. Археологи кажуть, що це склепіння походить з кінця грецького або початку римського панування в Єгипті. Під проводом кількох учених приступлено до розкопок. Кажуть, що знаходяться в них дуже цінні скарби.

До склепіння ведуть камінні ворота. Дальше знаходиться підземна саля, прикрашена різьбами і малюнками. Стелю салі піддержують 16 колюмн, прикрашених гарними фігурами. В середині салі стоїть вівтар, на якому лишилися ще останки останньої жертви. Довкруги вівтаря знаходяться могили.

РОЗЧАРОВАНИЙ АНТИКВАР.

Один голяндський антиквар, мандруючи по Голяндії, побачив на порозі одної хати селянина, як цей давав псови їсти з порцелянової миски. Досвідчений антиквар пізнав відразу, що миска є рідким зразком венецької порцеляни. Отже підійшов до селянина й розпочав з ним балачку: „Подобається мені ваш пес; дам вам за нього два ґульдени". „Не продам його дешевше як за пять" — заявив селянин. По короткому торзі антиквар заплатив пять ґульденів і забрав пса. Одначе по хвилині вернувся і заявив: „Прийшло мені на думку, що псище може схоче в дорозі їсти. Отже дайте мені миску, з якої він їсть". — „О, що ні, то ні!" — гукнув селянин. „Завдяки цій мисці я вже продав з десять псів по добрій ціні". Розчарований антиквар почухався в потилиці і, проклинаючи в душі хитрого селянина, пішов, не оглядаючися, з села.

В ОБОРОНІ КОМУНІСТІВ.

„Черновіцер Альґемайне Цайтунґ", знана українофільська газета, виписала цілу низку наклепів на буковинських Українців. Закидує їм, що піддаються під вплив ґітлеризму та що по селах ходять агітатори Ґітлера, які проповідують проти комуністів і Жидів. Ця газета має, видно, неабияку фантазію та відвагу, бо накликає поліцію на Українців і жадає, щоби румунська поліція заборонила протикомуністичну агітацію.

NRA MEMBER U.S.
WE DO OUR PART

З ВОЛИНСЬКОЇ ХРОНІКИ САМОГУБСТВ.

У селі Хотині, людвипільської волости, костопільського пов., 21-літній Микола Уройчук, що оженився рік тому, жив у незгоді зі своєю жінкою і вкінці одного дня після сварки з жінкою він побіг до 20-метрової помірової вежі за селом і, діставшись на самий верх, кинувся головою вниз на очах рідні й зібраних селян і згинув на місці. — В поспішному поїзді, що йшов з Варшави до Ковля, біля ст. Матіїв стрілом з револьвера в уста позбавив себе життя вояк 1-го полку артилерії, Дмитро Шалапута, родом з любомльського пов. на Волині. — В Луцьку повісився на паркані на Ковальській вулиці 23-літній Сидір Кревський, син власника крамниці. — В селі Гурби, здолбунівського пов., повісився Степан Беньковський. Причина самогубства — голод і брак засобів до життя.

ДИТИНА В ПИВНИЦІ.

При вул. Вроновських ч. 9, у Львові почули люди з пивниці плач дитини. Поліція ствердив, що це наймичка Марія Накітна замкнула там свого 8-літнього синка неправого ложа, бо саме мав до неї прийти наречений, а вона не хотіла, щоби він дізнався, що вона має вже такого великого сина.

ВКРАЛИ ПІВ МІЛІОНА ЗЛОТИХ.

Слідча влада у Варшаві займається справою великих зловживань у кооперативі будівельних робітників, що мали вибудувати великий мешкальний бльок на Празі. Зібрано поважні завдатки від урядничих і робітничих родин, однак не зроблено нічого з причини зловживань, що переходять пів міл. зл. Завинили два члени надзірної ради і три члени управи.

ВБИВСТВО ДИРЕКТОРА ШПИТАЛЮ В СТАНИСЛАВОВІ.

В Загальному шпиталю в Станиславові застрілив монтер Осип Нич директора шпиталю, д-ра Адама Ляхмунда. Нич стрілив до нього двічі та зранив його важко в легені і хребетний стовп, так, що Ляхмунд вкороткі помер, не відзискавши притомности. Після вбивства Нич намагався відобрати собі життя і стрілив собі в голову та легко поранився. Причиною вбивства дир. Ляхмунда було мабуть те, що він виповів Ничови працю, наслідком чого він залишився без засобів до життя.

ПАРТІЙНЕ ОКО СПИТЬ.

Шістнадцять літ говорять комуністи про „большевицьку чуйність" так сильно, що кінець-кінцем... усе спить. Совітські часописи аж кишать від описів тієї „чуйности"; читаючи їх, маєте враження, що читаєте казки про „сонне царство". Правдива епідемія сонниці на залізницях. Сплять диспожурні, сплять машиністи, стрілочники, ваґарі. Сплять на паровозах, у фабриках, електрівнях. Сплять менше і більше відповідальні, партійні і безпартійні; хапається сон теж ріжних начальників „ока партії". Не спить лише друге око партії — політвідділ, „летючі бриґади" та інші „шпіцлі" з ҐПУ. Вони то їздять тепер по залізницях і „накривують" сплячих усіми середниками, включно до провокації.

НАМАГАЛИСЯ ВИКИНУТИ КОНДУКТОРА З ПОЇЗДУ.

В особовому поїзді на лінії Синяк—Новосільці намагалася якась банда обманців, що підступною грою в карти обманювала пасажирів, викинути кондуктора з поїзду, що був саме в повному бігу. Тільки завдяки обороні пасажирів кондукторови вдалося вратувати життя. Причиною нападу на кондуктора було те, що він намагався рішучо перешкодити згаданій банді обманювати пасажирів.

ЕКСМІТУВАЛА МУЖА З ДОМУ.

У Вильні трапилася цими днями трохи неімовірна історія. А саме жінка виексмітувала чоловіка з дому, який він купив. Коротко: крамар Я. Дзікар купив дім і записав його на імя жінки, яка посварилася тому рік з ним. Вважаючи себе за правну власницю дому, домагалася в мужа, щоби він заплатив їй комірне за крамницю, що містилась у згаданому домі, а коли це не помогло, жінка внесла до суду позов і одержала дозвіл на ексмісію. Тепер Дзікар опустив льокаль, у якому містилася крамниця, і разом з товарами переніся до знайомих.

НАЙГРУБШИЙ ЧОЛОВІК.

Найгрубший чоловік світа є мабуть Француз—велит Ірві Ремон. Кольос цей домагається, щоби йому признали рекорд грубости. Ремон жиє постуно у Фонтеней Шато, має тепер 46 літ, а важить 640 фунтів. Обвід грудної клітки цього велита виносить 2.15 мтр., пояса 2.88 мтр., обвід стегна 98 цмр., а литки 84 цмр. Очевидно, що Ромен не може купувати собі готового одіння, а його кравець може бути гордий з того, що зодягає найгрубшого чоловіка світа.

У ГРУДНІ ЗАВЖДИ ПАМЯТАЄМО ЗА ТОВ. „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — Головний Виділ Товариства „Просвіта" пригадує, що з днем 8 грудня „Просвіта" розпочала 65 рік своєї діяльности. У своїй відозві пише Головний Виділ про Тов. „Просвіта" таке:

„З духа народу вона народилася. Щирою працею, свідомою жертвенністю уже трох поколінь вона виростає, але роля її в народі не скінчилася. Від нашого славного Вчора через важке й тверде Сьогодні має вона повести наш нарід до великого й світлого Завтра".

Головний Виділ кличе до загалу: "Будьмо самі ковалями народнього щастя і кращої нашої долі". І просить масової підтримки жертвами, щоби тим чином дати тривкі основи розвиткови й незалежности нашого культурного, освітного й виховного руху.

КООПЕРАТИВА "РІДНА ШКОЛА" ПРИ ПРАЦІ.

ЛЬВІВ. — Рухлива кооператива „Рідна Школа", яка ввесь свій дохід передає „Рідній Школі", випустила на ринок товари з маркою „Рідна Школа". Покищо випущено: листовий папір, радирки і пера. В приготуванні олівці. Якість товару "Р. Ш." в нічому не уступає іншим.

„КОБЗАР" ПЕРЕД СУДОМ.

БЕРЕЖАНИ (Західня Україна).—Перед окружним судом у Бережанах відповідав Андрій Скасків з Волощини, підгаєцького повіту, за те, що, будучи в 1932 р. бібліотекарем читальні „Просвіти", позичив Олексі Осадці „Кобзар", видання Сімовича, який постановою окружного суду в Тернополі з 30 квітня 1932 р. був сконфіскований.

ЖИДИ БУДУЮТЬ ПОЛЬЩІ ЛІТАК.

РІВНЕ (Західня Україна). — Волинські Жиди з ініціятиви їхніх організацій в Рівному постановили в доказ вдячности польському урядови за уділення жидівським утікачам з Німеччини права азилю і прихильне відношення до жидівства взагалі зложити польській армії як дар від волинського жидівства літак. Збірка на ту ціль уже почалась по цілій Волині. Для переведення цього створено громадські комітети.

ВШАНОВУЮТЬ ПАМЯТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

ЛЬВІВ.—Дня 13 грудня Секція Студенток влаштувала „Вечір слова й пісні" для вшанування 20-літніх роковин смерти Лесі Українки.

ПЕРЕД СУДОМ ЗА ЛЕТЮЧКИ О. У. Н.

БЕРЕЖАНИ. — Окружний суд засудив Миколу Метанчука на чотири роки тюрми за те, що поліція твердила, що це він розкинув летючки Організації Українських Націоналістів підчас Йорданської процесії в Марковій 19 січня 1933 р.

ПЕРЕД СУДОМ ЗА ШАРВАРОК.

БЕРЕЗНЕ (Західня Україна).—На Волині польський суд засудив Федося Бабулу з Березини за те, що той не хотів відбувати шарварку і ще намовляв інших селян, щоби відмовилися від цього. На суді обжалований доказав, що волосний уряд у Людвиполі, в якім засідають самі Поляки, вимагав від селян шарварку у віддалі понад 30 км.

РОЗСТРІЛИ У ХАРКОВІ.

ПРАГА (Чехословаччина).—Повідомляють, що українські іміґранти з Великої України одержали приватною дорогою відомости про розстріл у Харкові Потійчука, який був одним з головних представників совітської місії, та Павлюка, поета, що кілька літ був оком совітської місії в Празі. Як тільки вони повернулись до Харкова, їх арештовано й розстріляно.

ЧАСОПИС ДЛЯ ЛЕМКІВ.

ЛЬВІВ. — Від січня 1934 р. задумує „Народня Справа" видавати дешевий лемківський часопис.

ПОМЕР КАТАЛЬОНСЬКИЙ ПРОВІДНИК.

БАРЦЕЛЬОНА (Катальонія). — Помер полковник Франсеско Масія, президент автономної Катальонії, маючи 74 роки. Була це найпопулярніша фігура між Каталонцями. Масію звали всюди „дідусем". Був відомим борцем за визволення Катальонії.

Його смерть може принести нові заворушення, бо його особа годила всі партії. Наразі мають клопіт з його похороном, бо Масія не був практикуючим католиком. Була це людина ліберальних поглядів. Тепер дебатують над тим, чи він перед смертю запричащався.

ХОЧЕ ЗЛОВИТИ АМЕРИКУ НА БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ЗОЛОТО.

МОСКВА (Росія). — Большевицький симпатик, Волтер Дюранті, заохочує Америку, щоби розпочала з Совітами торг на ширшу скалю, бо Совіти платитимуть золотом. Ось у самім тільки вересні, каже Дюранті, добули вони з майн золота аж на $10,000,000.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОРТ ЛЯКАЄ ЧОРТОМ

Вже маємо точний звіт Поляка Косіора про ті благодати, якими червона Москва обдарила радянську Україну. Передруковують його навіть „У. Щ. Вісти". Мовляв, хай знають ті, що тут протестують проти мордування Москвою українського населення, яким то великим добром є те щастя, що Україна є під Москвою.

В цілім звіті стільки мови, що про бідних українських селян-наймитів. Так, гейби справді українські селяни були завжди тільки самими наймитами. Косіор виказує, як совітська влада взяла тепер отих бідних наймитів в охорону, як піднесла селянство на Україні, його добробут і просвіту. А щоб українських контрреволюціонерів, які цього не хочуть бачити, побити, Косіор розводиться дуже широко над тим, як то терпить український селянин під Польщею, як там він є далі наймитом, як там його визискують і як визискують там Поляки природні скарби української землі, які повинні належати до українських селян.

Читає чоловік оте все й надивуватися не може, до кого це звернене. Кого воно має переконати? Бо в Польщі агенти польської влади говорять до Українців точнісенько таксамо, як Косіор. Тільки переконують Українців, що вони повинні дякувати Богови, що опинились під Польщею, бо інакше були би міліонами гинули з голоду, як гине населення України під большевиками. А Косіор переконує населення радянської України, що воно повинно дякувати Москві, що є з нею, а не з Польщею, бо в Польщі український нарід є наймитом, а на радянській Україні господарем.

Ріжні вороги і з ріжних місць говорять, але одна в них спільна мова, з якої виходить, що український нарід є наймитом у своїй власній хаті. І так дійсно є. Ми є наймитами Москви і Варшави, Букарешту чи Праги. Неволя є неволею, без огляду на те, чи вона менше чи більше страшна, чи вона білого чи червоного кольору.

Большевицький блахман про волю і свободу, яку має український нарід під Москвою, є тим огиднішим, що він є свідомою цинічною брехнею, яку пізнати вже з самого звіту Косіора. Бо чиж треба би селянам на Україні раз-у-раз бунтуватися, якби влада була справедлива й для селянства прихильна; якби селянин не був наймитом на своїй землі? І чи це влада селян, коли вона вимордовує міліони селян голодом?

Для українського народу і Москва і Польща є однаковим чортом. Одно наше бажання: щоб освободитися вже раз з пекла неволі й позбутися чортів. От і все.

UKRAINIAN SCHOOLS IN AMERICA

(Report given by Miss ANNA J. BALKO, an American School teacher, at the Sixth Congress of Obyednanye).

Ukrainian school in America! What an important topic for Ukrainian parents to discuss and concentrate! But how many parents do concentrate about Ukrainian schools? Very few. Do parents know what their children are taught? Do parents know how their children are taught? Do parents think about improving the enviroment of the Ukrainian school? No! As long as they are sending their children to a so-called Ukrainian school, they think that they are fulfilling their responsibility. But why are so many parents lamenting that their children do not know how to speak Ukrainian, read Ukrainian, nor write Ukrainian; yet these same children have attended Ukrainian institutions of learning. What is the reason that these children do not know the fundamentals of the Ukrainian language? Why is it that they lack Ukrainian spirit? The time that is spent in Ukrainian atmosphere is too meagre to develop this spirit. The other forces, such as American schools, recreation activities and neighborhood chums play an important role in molding the attitude and character of the youth. Therefore it is the duty of Ukrainian parents to see that their children receive the best Ukrainian education that is possible. It is children's birthright to know the language, culture, and history of their nationality.

Several years ago, I found a lack in my education because I could not read nor write Ukrainian fluently. Yet I had attended Ukrainian school for over six years. I looked back upon my Ukrainian education and found several reasons why I did not master Ukrainian. Then I spoke to several other young Ukrainians and asked their opinion of Ukrainian schools. I will present to you our impression of the Ukrainian school—the effect it had upon us, their defects and how they should be remedied. This report does not cast any reflection upon any one teacher or vicinity. These conditions, if not all then some, are prevalent in practically every Ukrainian school.

As children, we are sent to Ukrainian school but it is not impressed upon us either by parents or instructor why this education is valuable—at most, if any explanation is given, it is not convincing. Some of the questions that arose in our minds were: Are we not Americans? Why should we know a foreign language? Why should we learn to read Ukrainian? Are there not American friends do not go to an-same subjects or plots? Our American friends do not go another school after three o'clock, why should we? But parents prevailed and we have to attend Ukrainian school. Are we happy in our surroundings? Are we proud that we have an advantage of learning another language? No, we are ashamed of the fact; we hide our books, so that no other friend can see us going to a foreign school.

What is the procedure in the Ukrainian school? We are given a reader, "Bookvar", and are told to learn the sounds of various letters, the alphabet and the writing of new letters that are not familiar. After this preliminary lesson, we are told individually to copy a paragraph from this reader; later to read the same paragraph; and then home-work is assigned—to copy the next paragraph. This method continues throughout the number of years that we attend school. The only variation is that at special occassions, songs are taught, few children recite poems, and a play is given. After completing one reader, we get another one and as a supplementary reader, we get the History of Ukraine. But the same method continues. What inducement has an average child to attend this school when he compares it with the American school? The methods employed in the two schools are opposite, have no bearing npon each other. Yet with the seven or eight years of life experience, children are made to adjust themselves to fit these various conditions. This is an impossibility and therefore the lack of Ukrainian knowledge.

What are the defects of this system?

Merely reading and copying from printed matter will not teach children to read written matter nor how to write. It does not take skill nor very much intelligence to copy from a printed book. Children do not concentrate how this word is spelled, why it is written in this form, nor what is the meaning of the word. They are doing exactly as they are told—copying.

Reading Ukrainian history as a supplement or writing it, does not teach Ukrainian history. All that pupils remember are the peculiar names of Ukrainian leaders, as "Mazeppa." Why he is famous or what he has done for Ukraine does not interest pupils but whenever an opportunity arises to mock a fellow student, the latter immediately receives the name of "Mazeppa" as this word connoted "a funny looking person." Other names, as Hmelnitzky, are known to pupils, because they hear them spoken so often as names of clubs but they do not know what these leaders had contributed to Ukrainian history or why fraternities are named after them.

What Ukrainian patriotism is developed in pupils? None. Children are ashamed to admit that they are Ukrainians because they cannot boast of Ukrainian culture, Ukrainian leaders, or Ukrainian art to their associates.

As for geography of Ukraine, the famous Dnieper River and Carpathians Mountain are mentioned. But is that all of Ukraine? Is nothing else important? Surely there must be some geographic facts that pupils should know about Ukraine.

Do Ukrainian schools teach Ukrainian Art? Or do they teach at least an appreciation of Ukrainian painting, music, songs, embroidery, woodwork? Pupils are told they are beautiful and that statement is to be taken for granted. Is that the way to teach appreciation?

Are there only two famous literary writers of Ukraine, Shevchenko and Franko? Are there no others? Do teachers require pupils to read Ukrainian literature and to discuss it?

Are the instructors of Ukrainian schools trained to be teachers of children? What are their qualifications? Or are they to be "Jack of all trades"—teachers, choir leaders, play directors, dancing teachers, etc.? Are their habits up to the standard—worthy of the profession of a teacher?

What kind of building or housing has the Ukrainian school? It seems that any places—attic or cellar, store or back room— will do as long as there are some chairs and desks. Do these conditions promote learning?

Do Ukrainian parents supplement Ukrainian education whenever an opportunity arises? What is their attitude towards Ukrainian education?

To remedy these defects, a reorganization of Ukrainian schools should be made. The following are some suggestions:

There should be definite length of time to complete an Ukrainian education in America. This should include the number of sessions and the length of each session. There should be regular testing and promotions. At the end of which time, pupils should receive diplomas. This is a definite goal to strive for and is an incentive for the pupils.

Pupils should be divided into classes or sections and should be taught as a group. As a result, definite courses of study will be required for the various grades so that the content of the subject matter will not overlap.

In order to instill Ukrainian spirit in young children, instructors should utilize stories of Ukraine, Ukrainian heroes and Ukrainian customs. This is one of the best methods to appeal to children and yet it is seldom employed by Ukrainian instructors; for instance, during the month of November, the custom of celebrating Ukrainian Independence Day should be stressed by the instructor and a special school program should be given by the pupils. In the American schools, children, whether they are in the kindergarten or in the eighth grade, are told stories and dramatizations about George Washington, Abraham Lincoln, Memorial Day, and Thanksgiving Day.

Instructors should use modern teaching methods. Oral reading should not be the only form of reading prevalent in Ukrainian schools. Silent reading is more important than the former as it tests the ability of the pupil to comprehend the meaning of the sentence or paragraph. Would it not be better to assign pupils to read paragraphs silently and then to write their own version of the paragraph or to answer certain questions pertaining to the paragraph? This would correlate writing and reading. But this would require preparation on the part of the instructor as he would have to teach spelling, Ukrainian grammar, correct usage of words and Ukrainian vocabulary. In this way, pupils would develop the ability to write letters in Ukrainian and would be able to read written material besides the printed reader.

There should be oral discussions of the paragraphs that were read or a criticism of Ukrainian books so that pupils will learn to speak fluently. Reading does not promote conversation ability—a fact that is taken for granted by Ukrainian instructors. This fact has been proven by students who study French in American schools but because of the lack of practical application, cannot speak it.

History is not taught when it is used as a supplementary reading material. Pupils cannot remember facts presented in this manner. There should be certain facts that every Ukrainian pupil should know about Ukrainian history—important dates and events that have benefitted the country; names of leaders and what they have contributed to Ukraine. American students must know these essentials in order to appreciate the doctrines of the United States. Why should not the American Ukrainian student know the tortures that Ukrainians have undergone to preserve some of their culture, their art and their nation?

In geography, pupils should be taught the surface of Ukraine, the occupations of the people, the products; in other words, "Why Ukraine is so desirable to her neighbors" and "Why it is necessary for Ukrainians to fight for her independence?"

As extra curricula work, the arts or the appreciation of the arts should be taught. Instructors should not only demonstrate and lecture on the beauty of Ukrainian art but should encourage pupils to make objects and then place them on exhibit in the classroom.

What kind of instructors teach the Ukrainian American pupil? Most of these teachers are "diaks" or men who have a fair knowledge of the Ukrainian language. But the instructors should be graduates of a teacher-training institution, so that they know and employ the various methods of teaching, understand children, their likes and dislikes and know how to appeal to them. Forcing education will not result in education. Recently, I visited a family who have a boy of eleven years. He has attended Ukrainian school four years. He will not speak Ukrainian at home although he is addressed in Ukrainian by his parents. To force him to study, they are using the Ukrainian education as punishment as they have told him that he will have to attend school until he has mastered Ukrainian. Even this seems to have no effect. Something is radically wrong with the Ukrainian education if it had made no impression upon the child.

Then the Ukrainian instructor should have a good knowledge of English. This is one way to appeal to the students when explaining the meaning of words, as pupils have a better background of the English language and the definitions are more meaningful to them.

And lastly, what about the character and habits of the instructor? Is he worthy of being imitated by the children? This fact is very important and yet it is overlooked by many communities. Anyone is employed as long as he can read and write Ukrainian.

In America, there are no Ukrainian teacher training institutions to train Ukrainian American youth to follow this vocation. But there are many young Ukrainians who teach in American schools who could easily adapt themselves to teach in Ukrainian schools but for their own lack of Ukrainian knowledge. It would take years for an Ukrainian American teacher to learn the Ukrainian language so that it can the taught in the proper way. But there is no incentive to enter this vocation. The environment of the Ukrainian school is not pleasant; the Ukrainian parents are unappreciative of good training and a number of them do not care to send their children to Ukrainian schools.

The environment of the Ukrainian school! It seems that any "hole" will do to teach Ukrainian youth. Forty or fifty children cannot learn in a sordid, poorly lighted, poorly ventilated surroundings. Why is it that America spends so much money to construct modern, well ventilated, well heated and well lighted buildings? Not because these buildings look beautiful but because it has been proven that learning is increased in light, airy, pleasant rooms.

The walls in a schoolroom should not be barren, or littered with club pictures or charters that have no bearing upon education. Why can't the extra-curricula work that I suggested previously be utilized? Why can't reproductions of Ukrainian paintings be posted? Or why can't the Ukrainian handwork or paintings of the children adorn the walls? They should and parents should be taught to recognize that this is an important field of study and demand the teaching of Ukrainian culture.

And what is the attitude of Ukrainian parents to Ukrainian education? Many of them want their children to know Ukrainian and all its cultures and just as many do not care whether their children have any ideals of Ukrainianism. In fact, many parents speak English to their children so that they can learn English from them. They want to be Americanized. But are not these parents selfish? Are they not robbing their children of their right to speak Ukrainian? Home should be the place where pupils can obtain practical application of what is taught in Ukrainian schools. The recreation activities and school chums influence American education; the home should influence Ukrainian education.

During my visit to the Ukrainian Youth's Congress in Chicago, this past summer, I met many young Ukrainians from various cities in Canada. To my amazement I found that the Ukrainian language plays an important role in their lives, especially in the educational and social activities. I found that these Canadian youths are just as familiar with the Ukrainian language as with the English language. I concluded that the Ukrainian Canadian parents have provided Ukrainian educational institutions that have produced results; they have given their children an education which they are proud of; they have obtained instructors who not only gave the pupils a knowledge of the Ukrainian language but have instilled Ukrainian patriotism. These young Ukrainians must be proud of their parents who have established and supported these schools. If these excellent schools can exist in some Ukrainian settlements, why can't they exist in all Ukrainian settlements in the United States? They can, if Ukrainian parents will realize that to establish good educational system will cost money. Ukrainian parents will have to fin-

Стур Ґустав.

ЯК КЄЛЬСОН ВІДДАЛА СВОЮ ДОЧКУ

(Докінчення)

— Будете тепер такі ласкаві та поведете мене до вашого батька, пане Торесен?

— Чи не булоб краще, колиб я насамперед сам...

— Але що! Ходімо разом!

Великий торговельник вибалушив очі на їх обоїх.

— Панна Сін... — пані Енґебретсенова, — пролепетав.

— А так, були часи, що я звалася панна Сімонсен. Та цьому вже двацять літ. Тоді я була молода й гарна, а ви також були в найгарніших літах. Я була господинею у вашого батька.

— Так, так, я знаю це дуже добре.

— То певно ще також знаєте, що ви тоді говорили, що любите мене? Я думала тоді, що буду панею, великою торговельницею, та коли я стала говорити про одружіння, ви висміяли мене просто в очі, та спиталися мене, чи я не зсунулася з глуздів. Тоді я вас схопила за обшивку та скинула зі сходів. Пригадуєте це собі ще?

— А так, тямлю ще те. При тій нагоді я зломив собі ногу тай ще до нині кульгаю. Та ви мабуть не прийшли відгрівати цю стару історію?

— Ні, я прийшла в справі вашого сина. Він також залюбився в моїй дочці, та він не похожий на свого батька. Вже з нею заручився й має чесні наміри. Правда? — спиталася та схопипила Петра за руку.

Так, і саме...

— І саме тому просить вас тепер, щоби ви дали згоду на одружіння. Ви можете зробити це зовсім спокійно, бо Амалька буде невістка, за яку дісно не потребуватимете старатися. Вона краща ніж я була тоді, освічена музикально тай під кождим оглядом.

— А коли я не згоджуся?

— То я — ну, тоді моглоб статися, що я вилічилаб вас із вашого кульгання тим, що зломила би вам іще другу ногу. Ви тоді дуже прогрішилися супроти мене, та нехай це забудеться, коли ви тепер направите цю кривду задля моєї дочки. Одначе не дражніть мене знову, а то — ну, виж знаєте, хто я.

— Коли вони обоє дійсно любляться, то нічого не стоїть їм на дорозі.

— За ті слова дякую вам, пане Торесен. Так уже між нами відносини поправилися. Як ви цього року з весною перепровадилися сюди, я, щоправда, не думала, що станемо собі такими добрими приятелями. Тепер зараз сюди приведу мою Малю, то подивитеся, яка то гарна дівчинка.

— Алеж, тату, — сказав Петро, як Енґебретсенова відійшла — як ти міг так скоро згодитися? Таж мені навіть і на думку не приходить женитися вже тепер.

— Коли так, то навіщож ти заручився з нею?

— Таж знаєш сам, що чоловік може часом так трохи заручитися, та не на це, щоби зараз женитися.

— Бери її радше зараз, — радив йому батько — а то ця страшна Енґебретсенова моглаб нам помолоти всі кости.

Так Амалія стала панею Торесеновою, а пані Енґебретсенова зчасом бабусею.

Петро Торесен любив свою жінку все більше й більше. Жили щасливо, а коли й знайшовся часом якийсь ґудзок на життєвій нитці, то пані Енґебретсенова зараз розірвала його сильними руками.

Та одного дня була в цирку й бачила велитенську жінку, що несла в одній руці свого чоловіка, а в другій дитину. Від того часу пропав душевний спокій Енґебретсенової.

— Видно, я не народилася на світі на відповіднім місці, — — зітхнула. — Я повинна була радше навчитися виконувати мистецькі штуки, тоді моглаб я ходити зі срібними френзлями довкола тіла та носити свого чоловіка на руці й булаб жила з того, що булаб давала показувати себе за гроші. Цеж булоб щось зовсім іншого, ніж стояти в такій крамниці делікатесів.

Тому ґрезлася та що дня чахла.

— Мама нездорова, — зітхав Енґебретсен — бо ось всенький місяць ані разу не сердилася.

І так воно дійсно було.

Пані Енґебретсонова лягла й вже ніколи не встала. Енґебретсен сидів у крамниці та жував ґвоздики.

— Ах, Боженьку, — говорив шепотом. — Хто то був би подумав, що вмре переді мною вона, що була такою сильною жінкою.

(Переклав **М. Н.**).

ance these projects if they want this improvement in Ukrainian education. They very little that they give to support Ukrainian schools, they often begrudge, because they reason that they do not have to support American schools. Directly, people do not pay for the American instruction but indirectly they do. The American schools are tax supported and each person contributes to the tax in some manner.

This improvement in Ukrainian schools is necessary if you want your children to be good Ukrainians as well as good Americans. In American history, I was taught that the Pilgrims left England because of religious intolerance. They went to Netherlands where they could worship as they pleased but they did not stay in Netherlands. Why? Because their children were learning the Dutch language, the Dutch customs—in other words, the English children were becoming "Duch." As a result, the Pilgrims left Netherlands in search of another country where they could teach the English language and customs.

America has provided schools for this purpose; other nationalities have provided schools in America for the same purpose; but Ukrainians have not provided good Ukrainian schools to develop Ukrainianism. Therefore, it depends upon Ukrainian parents to establish and support Ukrainian schools so that when the present younger generation attains maturity, they will recognize their responsibility and continue to support these institutions.

If Ukrainian parents want the Ukrainian American youth in America to continue as Ukrainians, it is their DUTY to establish schools that will be worthy of the name and obtain competent teachers who will instill the knowledge, culture and ideals of Ukrainianism into the Ukrainian youth.

In conclusion of this report, I propose that the 6th Congress of Obyednanye pass the following resolution:

That Ukrainian schools in America must undergo a defenite reorganization; that the Ukrainian schools must have a faculty of teachers who are definitely trained as teachers and who will employ modern teaching methods; that the Ukrainian schools must have regular school buildings; and lastly the Ukrainian schools must have the cooperation of the Ukrainian parents in promoting Ukrainian patriotism and in financing the educational institutions.

I am sure that the younger Ukrainian generation will support these Ukrainian educational institutions with all their rigor and spirit because the Ukrainian cause is just as important and dear to us as to our parents.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

А. Л., Ню Кесл, Па. — Той лектор не сказав нічого нового. В „Свободі" маєте сто разів більше матеріялу проти большевиків. Як цей матеріял, взятий дуже часто із самих совітських жерел, їх не переконає, то на це лишається одна відповідь: горбатого й могила не випростує.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ШКОЛА ДЛЯ СТАРШИХ.

У „Центральній Школі Бизнесу й Штук" на 214 Іст 42 вулиці в Ню Йорку відкрито виставу робіт учеників безплатних шкіл для старших, які веде „стейтова адміністрація допомоги".

На виставу вислали свої роботи 10,000 осіб, хоч не всі роботи допущено на виставу. Згадана адміністрація подає науку 82 предметів, а вчать її 222 вчителі.

Вистава послужить одним старшим за драматичну пригадку, що вони багато не знають. З них одні возьмуть собі з того науку, щоби вжити свобідного часу на науку чогось пожиточного або гарного. Другі тим пильніше будуть старатися закрити свое незнання. Звичайно задруть носа вгору та буркнуть: Мені вже запізно вчитися! Хай учаться ті, котрим ще під носом не засохло!

СВЯТИЛАСЯБ ГОРІВКА.

Як була прогибіція, горівка була кепська, але люди її пили, бо це було проти закона.

Минулася прогибіція, горівка далі кепська, але люди її далі пють, бо це не проти закона.

АМЕРИКА КРАЙ БЕЗ АРИСТОКРАТІЇ.

Филаделфійська „сосаеті", кажуть, пропустила зі свого спису відому акторку Катерину Гемперн. Чому це сталося, не сказано. Припускають, що це має щось спільного з її подружем. Що саме, ніхто не виявляє.

Невже це, що її муж називається Смит? Невже хтось узяв його за коваля?

Коли американська аристократія, як каже один сенатор, дивиться за тим, як хтось пе зупу, то може людей виключають з „вищих" кругів, коли їх імя нагадує щось такого „низького", як ковальство.

ДЛЯ ШКОЛИ.

Американський уряд пропонує поставити до роботи півтретя тисячі артистів, які через депресію не мають що робити. Радить їм узятися прикрашати публичні будівлі стінними мальовилами.

Між цими публичними будівлями, очевидно, перше місце займуть публичні школи. Як проект уряду здійсниться, то публичні школи Америки будуть скоро мати на стінах прегарні малюнки, які ілюструватимуть історію Америки, красу Америки й американських героїв.

Наверха це неважний факт, але в суті він має велике значіння.

Тоді ще гірше будуть через порівнання з ними виходити школи, в яких діти українських імігрантів учаться української історії, географії і мови.

ЩАСТЯ ОБЕРТАЄТЬСЯ КОЛЕСОМ.

У жидівськім захисті для старих знайшла притулок одна 75-літня старушка, котра колись сама давала щедрі дари на цей дім.

Хоч мае 7 дітей, то не мала іншого виходу, як шукати захисту в публичній інституції.

За звільнення болгарського комуніста, Дімітрова, зпід обжалування за участь у підпалі німецького парляменту виступив Серб Мілян Мачіч. Підчас війни Мачіч попав у полон до Болгарів. Команда табору бранців знущалася над полоненими Сербами. Відбудуючи табор, Дімітров довідався про знущання та гострим виступом здержав багато злоджитків. Нині це діло приходить йому в користь.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ БРІТЕН, КОНН.

Листопадове Свято.

Заходом Злучених Українських Організацій відсвятковано традиційне Листопадове Свято дня 10-го грудня.

По Службі Божій о. Іванишин відправив панахиду за поляглих борців, і в своїй промові змалював велику неустрашимість Українських Борців, котрі своєю благородною кровю освятили день Першого Листопада 1918 року, коли то проголошено Самостійну Українську Республику.

Пополудні, в годині 3-тій, зачався концерт при співучасти місцевих і околичних Українців. По відспіванню „Стар Спенглед Бенер", добр. Т. Галенда з Гартфорд виголосив вступне слово англійською мовою, щоб американська молодіж українського походження знала докладно про важність Листопадового Свята.

Програма концерту була багата. Старанно вишколений мішаний, мужеський і діточий хор під управою п. Теодосія Хоптяка вивязався зі свого завдання дуже добре. Кожда пісня відспівана хорами була старанно викінчена. Відспівані соля пп. Володимиром Палюхом і Петром Яньвом, панною Марією Бурбелою з Ню Гейвен; фортепянове сольо п. А. Малюха і скрипкове сольо п. Т. Хоптяка, при акомпаніяменті панни Керелейзи, надали концертови ще більшої краси. Молодий дирігент п. Т. Хоптяк, за короткий час свого побуту в Ню Брітен, здобув собі між хористами велику пошану, й тому хор зорганізований сильно, в числі пятьдесять членів, і є здисциплінований.

Деклямація панни Марійки Зень зробила на присутних дуже гарне враження. Деклямація не тільки, що своїм змістом відповідала програмі дня, але й була майстерно віддеклямована. Найбільше зацікавила людей деклямація маленького, — навіть і на свій вік, — чотиролітнього Евгена Сливки. Тут оплескам не було кінця. Малий Сливка надзвичайно цікава дитина.

В згаданім концерті взяли також участь Литовці. Литовський хор, під управою Петра Брузавскаса, відспівав кілька гарних пісень. Місцеві Українці і Литовці завсіди помагають одні одним у подібних виступах. Українці і Литовці в Ню Брітен повинні розвинути ще жвавішу працю на полі національного діяння. Ляхи в Ню Брітен мають силу в американській пресі, й тому преса дуже мало пише про національні справи литовського й українського народу.

Святочну промову виголосив п. Теодор Свистун, адвокат з Филаделфії. Як Українські Стрільці, котрий боровся за волю свого народу, він переповів дуже докладно і з великим запалом діяльність і завзятість Українських Січових Стрільців, котрих не відстрашували ані ріжнородні терпіння, голод, холод, а в кінці і тиф, — що великими покосами косив молодих синів нашого народу, — бо завзято боролися немов льви з Ляхами і червоними Москалями, котрі намагалися зробити з України погній для своїх червоних і білих — ляцьких і московських імперіялістичних цілей.

Збірку, яку зібрано на Листопадовім святі, вислано через Обєднання з призначенням на боєву акцію.

Присутний.

ОГОЛОШЕННЯ Й СТАТТІ В ҐАЗЕТІ.

Час від часу бизнесмени, котрі оголошують свої товари в ґазеті, відносяться до адміністрації з домаганням, щоби їх попирати в статтях. Вони хотілиб, щоби й редактори сказали своє слово за підприємців, котрі дають свої оголошення в ґазеті.

Як зачуваємо, в часах депресії подібні домагання ставлять теж бизнесмени американським ґазетам, і ґазети мусять давати бизнесменам вияснення.

Домагання бизнесменів порушує питання відношення оголошень до редакційної частини ґазети. Беручи під увагу ґазету як цілість, це питання порушує відношення адміністрації ґазети до редакції.

Очевидно, відношення між адміністрацією й редакцією ґазети наскрізь приязне. Не можна собі уявити, щоб одна частина ґазети ворогувала з другою. Певна річ, що оголошення не можуть противитись політиці ґазети, а політика ґазети не може противитись оголошенням, котрі становлять поважну частину удержання ґазети.

Алеж домагатися від адміністрації, щоби вона постаралася, щоб редакція написала статтю за якийсь товар, оголошений у ґазеті, це зовсім інша справа. Колиб адміністрація таке допускала, то ті підприємці, що оголошуються в ґазеті, стали би скоро диктувати політику ґазети. Свобода преси, котра є одною з найдорожчих основ всякої демократичної суспільности, була би знищена. Хто більше платив би, той мав би за собою редакцію й редакційну опінію.

Щось подібного було би проти інтересу самої преси. Такій ґазеті, яка на це собі дозволила би, скоро читачі перестали би вірити. Тому редакція мусить бути незалежна від адміністрації. Опінії ґазети мають бути незалежні від того, хто оголошується в ґазеті. Ґазета мае дивитися за піднесенням доброго горожанства, за поширенням добрих публичних прикмет серед народу, за зрозумінням подій, а не за поширенням бизнесу тих, що в ґазеті оголошуються.

Одначе оголошуючі не повинні почувати себе покиненими. Ґазета дає їм заслужену піддержку. Адміністрація не пускає на сторінки ґазети оголошення нечесних або підозрілих фірм. Усякий нечесний бизнес стратить право до оголошення, як тільки адміністрація дізнається, що бизнес ведеться нечесно.

Тому вже само поміщення оголошення в ґазеті є великим порученням фірми чи товару серед читачів ґазети. Це є доказ, що бизнес ведеться чесно, що покупців не натягається. Читачі радо читають таку ґазету та мають до неї довіря. Такі читачі попирають тих, що оголошуються в ґазеті, до яких вони мають довіря.

Коли ґазета не попирає оголошуючихся між новинками ні в статтях, то читачі знають, що редакція має незалежну думку та говорить правду, не дивлячись на те, чи буде хтось ображений. Тому незалежність адміністрації від редакції та незалежність редакції від адміністрації виходить на добро як для редакції, так і для адміністрації, як для оголошуючихся так і для читачів.

Тому розумні люди, що дають оголошення до ґазети, не будуть ставити такого домагання до ґазети, щоб редакція попирала їх у статтях; а розумні читачі будуть попирати ґазету, яка придержується засади, що редакція й адміністрація мають бути приятелями, але незалежними від себе.

Адміністрація „Свободи".

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб. ... 20 ц.
МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб. ... 35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб ... 45 ц.
ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб ... 50 ц.
МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 ... 35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллєр. 10 осіб ... 45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя**. Песа на 1 дію. 4 особи ... 20 ц.
ШІГЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літнисьну**. Комедія в 3-ох діях. 12 осіб ... 45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб ... 30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб ... 40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб ... 35 ц.
ДАНИЛО ЧАРІВНИК (або **Вратоване Супружжа**, комедія на 4 дії зі співами, 5 осіб ... 25 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб ... 25 ц.
ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб ... 15 ц.

Замовлення слати до:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принаймени один тиждень перед зборами.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. В оголошенію уряду відділу 216 пропущено: Розалія Білик і Катерина Білик, надз. хорих. — П. Шаваля, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Українське Тов. Січ, від. 282, повідомляє членів і членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 31 грудня, в годині 3-тій пополудни, в Народнім Домі, 1317 В. Фаст ул. На тих зборах відділові урядники здадуть звіт з цілорічного діловодства, почім наступить вибір урядників на 1934 рік. Всі члени, котрі перейшли з молодечого департаменту до старших членів, обовязково мають явитись в справі полагодження деяких формальностей. — В. Осухівський, предс.; М. Малімон, секр.

ГОЛІЙОК, МАСС. Тов. ім. Івана Франка, від. 52, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 31-го грудня, в годині 1-ій пополудни, в домі предс. Ілії Вавришина, 81 Джексон ул. На цім мітінгу буде вибір уряду на 1934 рік та інші справи до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свої місячні вкладки, щоби довгу не переносити на слідуючий рік. Члени, котрі ще не виміняли своїх грамот, нехай принесуть свої старі грамоти на мітінг і виміняють. — Ілія Вавришин, предс.; Василь Грибик, кас.; Дмитро Хрупалик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 31го грудня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх прибути на збори, бо буде вибір уряду на 1934 рік і звіт контр. комісії. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости. — Григорій Кісіль, предс.; Михайло Савчак, кас.; Григорій Стефанек, фін. секр.; Тимко Кальмук.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 31-го грудня, в годині 3-тій пополудни, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Проситься всіх членів і членкиць прийти на час, бо буде звіт урядників і контрольорів та вибір урядників на 1934 рік. Всі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. — М. Баран, предс.; Н. Заяць, кас.; Н. Пігура, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться 31-го грудня, в годині 1-ій пополудни. Обовязком є кождого члена бути на цих зборах і вислухати річного справоздання урядників та взяти участь у виборі уряду на 1934 рік. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — Кирило Січевський, П. Заремба, Павло Підлісний секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в понеділок, 1-го січня, на латинський новий рік, в годині 1-ій пополудни. Кождий член має явитись на означений час, бо буде справоздання урядників і контрольної комісії за другий пів рік, та вибір уряду на 1934 рік. Місячних вкладок збиратись не буде, бо є багато інших справ, котрі чекають вирішення річними зборами. Член, котрий без важної причини не явиться на річних зборах, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Мафтей Притуляк, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 30 грудня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 160 Мерсер ул. Кождий член повинен явитись на цей мітінг, бо буде вибір уряду на 1934 рік. — С. Костефка, предс.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в понеділок, 1-го січня, в годині 2.30 пополудни, в Уркаїнській Гали. Обовязком є кождого члена і членкиць явитись хоч раз на рік і вислухати справоздання уряду і контр. комісії за минувший рік і вибрати уряд на 1934 рік. — Іван Сабат, предс.; Йосиф Квасній, кас.; Василь Кушнір, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 383, дає до відома членам, що на річнім мітінгу потверджено на 1934 рік той самий уряд, що був до тепер, то є: Іван Грудзінський, предс.; Прокіп Вовк заст.; Гнат Шибал, кас.; Юліян Кушнір, заст.; Йосиф Муц, секр.; Семко Козак, заст.; Теодор Савіцький і Панько Бачік, надз. хорих; Кіндрат Білик, Лука Сарабун і Мих. Козак, контрольори.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Відділ 36 повідомляє, що уряд на 1934 рік є як слідує: Олена Скробач, предс.; Анна Стрілець, заст.; Софія Гунька, секр.; Настя Войціховська, заст.; Настя Грицак, кас.; Анна Максимців, заст.; Анна Пелькей і Марія Ходак, контрольорки; Анна Воляк і Марія Попович, надз. хорих в місті; Христина Білецька і Катерина Білей, надз. хорих на Вест Евеню; Марія Білей і Тацька Гарбуз, господарі галі; Анна Скробач стар., Параня Росолóвська і Анна Хмиляк, до світла церковного. — Софія Гунька, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 30-го грудня, в годині 8.15 ввечір, в галі Укр. Прав. Громади, 334 Іст 14-та вул. На ті збори обовязково мають явитись всі члени відділу. — М. Воробець, предс.; М. Близнак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза, відділ 292, подає до відома усім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річні збори відбудуться в суботу, 30 грудня, в годині 6.30 ввечір, в гали парохіяльній при Кліперт і Едвард ул. На ці збори обовязаний кождий член і членкиця прибути, вислухати справоздання уряду, вибрати уряд на слідуючий рік і поробити деякі поправки щодо запомоги членам з місцевої каси. Хто з членів не прийде без важної причини, заплатить таку кару, яку ухвалять члени. — Петро Кізел, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 30 грудня, в годині 8-мій ввечір, У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є багато справ до полагодження, як вибір уряду на 1934 рік, справоздання урядників за 1933 рік та інші. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Павло Боднар, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінг відбудеться в понеділок, 1-го січня (на латинський новий рік), в годині 4-тій пополудни, в своїм Рідним Домі, 623 С. Гіт Ст. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо буде річне справоздання уряду. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — Мих. Заячківський, предс.; Ів. Гичка, кас.; Петро Сас, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА И ПОДЯКА.

Дня 28 листопада помер нагло бл. п. **Дмитро Мудрик**, член Тов. „Згода", від. 20 У. Н. Союза.

Підписана, вдова по Покійнім, щиро дякує членам Товариства, Союзовцям, краянам, сусідам і всім тим, що віддали Покійному останню прислугу, а Головному Урядови за скоре виплачення посмертного.

Бажаю теж нашій дорогій оранізації найліпшого розвою і великого зросту.

Анна Мудрик,
членкиця 20 від. У. Н. С.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

З забави на край.

В день свята „Дня Подяки“ наш фармер, гром. Василь Брикайло, влаштував у себе гостину. Споживши смачно приготованого традиційного індика, гості весело забавлялися, співали чудові українські пісні та виголошували патріотичні промови. Згадували про Рідний Край та про те, як там наш нарід у своїх терпіннях в чужому ярмі не падає духом, а витревало бореться з чужими наїзниками на нашу рідну землю. Говорили також про місцеві культурні й національні потреби й змагання. Загріті теплими промовами громадян Ілії Верещака, Осипа Наконечного й „старого Лемка“, Дамяна Мерени, присутні зложили $10, яку то суму ца пропозицію підписаного постановлено переслати через Обєднання по рівній части на Рідну Школу і УВО.

Жертви зложили слідуючі. В. Брикайло $2; І. Верещак, А. Вацик, К. Ленго, О. Наконечний, і А. Ленго по $1; о. М. Кашуба 75 ц.; Ю. Гойнацький, Л. Бейгер, М. Конікевич і К. Ліщинський по 50 ц.; Д. Мерена 25 ц.

о. М. Кашуба

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На Рідну Школу й інвалідів.

З нагоди обходу Листопадового Свята в Йонкерс, зложили свої жертви:

о. М. Кінаш $3; Марія Кінаш $2; по $1: о. Михайло Лисяк, В. Мандзій, М. Фатюк, С. Всякий, Н. Мазур, М. Макар, пані Ординська, Пелягія Сіканич, Марія Лабяк, Н. Богдан, М. Серафим, С. Серединський, Т. Майчик, К. Шилецький, П. Гарасим, С. Мельник, Текля Кохань, П. Гарасим, П. Яцко, М. Шутович, К. Ціхонський, Н. Н. — Дрібними датками $31. — Разом $58. — Згадану суму вислано через Обєднання по половині на інвалідів і Рідну Школу в краю.

—o—

ВИЛІМЕНТИК, КОНН.

На інвалідів.

І в нашій громаді не забули за наших борців. Дня 5. листопада відправив о. Ніжанковський панахиду в українській православній церкві й виголосив проповідь, в якій взивав допомагати тим, що є свідками нашого славного минулого, а тепер інвалідами.

Зібрано $22.50, які вислано на інвалідів через Обєднання.

Зложили на руки підписаного: Антін Лемешка $2; по $1: Параска Ярецька, І. Шиш, С. Кулець, В. Гірчиця, К. Гірчиця, Т. Гірчиця, М. Гірчиця, А. Гірчиця, С. Пелехач, Д. Добуш, М. Лукаш, о. О. Ніжанковський, А. Савка, С. Кінчик, Т. Гайдаш, П. Туранський, Марія Туранська, А. Лемешка, П. Озут; по 50 ц.: П. Стецко, Д. Андрушко і В. Кінчик.

Василь Кінчик.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

З панахиди на інвалідів.

Дня 12 листопада, коли святковано в громаді свято Першого Листопада, прибрано укр. прав. церкву по святочному. Серед церкви пишалась могила з хрестом, прикрашена цвітами і написами „Борцям за волю народу“, а довкола могили сотник демократичної Січи ім. Вітовського п. М. Левицький, сповняв почесну службу зі своєю сотнею. Це все робило на вірних миле враження, коли глядїли на молоде стрілецтво, котре виповняє так святочно свою службу в карности і бодрости.

Підчас Служби Божої понеслася молитва за погибших, а о. М. Запаринюк виголосив зворушаючу проповідь та пригадав наших інвалідів, котрі не мають від нікого помочи, а тільки від своїх, і то головно від братів з Америки.

Підчас панахиди два січовики ішли за жертвою і зібрали дл.. інвалідів 37 долярів і 10 центів, які переслано до краю через Обєднання.

По $1 зложили: о. Запаринюк, В. Волошин, Г. Лозінський, І. Сидорович, Г. Богайчук, І. Жук, Т. Кальмук, Е. Стахів, А. Гевусь, М. Колодій, Г. Коваль, В. Репужинський, Н. Каїк, М. Роздільний, А. Модна, Я. Волянський і М. Федорчак; по 50 ц.: Н. Задерецький, С. Підзирайло, М. Мазур, Л. Данилко, П. Маринчак, М. Морозович, а решта дрібними датками.

Михайло Шміґельський, секретар.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(41)

Низи ОУН.

Є ще дві концепції: що вбивство виконали низи ОУН, та що — вкінці стало воно наслідком провокації. Низи ОУН цікавлять промовця, як оборонця Бунія. Приїзд посла Голувка до Трускавця був такою подією, яка сама собою насувалася як тема розмов між хлопцями. „Варта щось з тим польським послом зробити“ могло значити: вибити Голувкові шиби, обкидати яйцями, вибити шиби в його кімнаті — але чому мав думати відразу про вбивство молодий 18-літній хлопець?! На Мотиці і Гнатові врвається нитка інспірації чи ініціятиви до вбивства. Промовець був випадково присутний при тому, як страшенно схвильований був полк. Сушко, коли почув про вбивство Голувка. Ні, краєва команда ОУН наказу до того вбивства не дала. Наказ вийшов зпоза Трускавця. Промовець глибоко переконаний, що — з Дрогобича. У Дрогобичі були дві особи: Коссак і Барановський. Коссак перевів літо 1931 у Мізуні — там саме, де був „з одною невістою“ ком. Чеховський. Чи можна повірити, щоби Коссак, як організатор того убивства, не хотів залишитися в часі вбивства на очах комісаря політичної поліції далеко від місця убивства, лише їхав наче в петлю до Стрия? Затем промовець знає, **що на день перед убивством і день після убивства був у Дрогобичі Барановський.** Не будучи прокуратором, промовець не обвинувачує Барановського. Своїх поглядів не накидає тежлаві присяжних, — але звертає увагу на ріжні можливости правди, яка не була тут виявлена.

В суді треба звертати увагу на кожне слово. Тому, коли обвинувачується Бунія в участи в убивстві, треба тямити, що Бунїй до останнього моменту не знав про термін убивства, а дальше, що старався бути якнайдальше від убивства...

Лицарські методи п. Шурлєя.

„Той зробив, кому це корисно“, казав п. Шурлей і накинувся на п. Луцького, — а фактично через особу Луцького на всіх нас, Українців. Чому п. Шурлей не питав п. Луцького тут на салі, лише чекав, аж свідок вийшов зі салі і виїхав, щоби позаочно питати його: „яке вбивство є розумне?“ Це не є лицарська поведінка. Посол Луцький казав, що вбивство Голувка було надзвичайно шкідливе для Українців, — але не казав, що воно було корисне Полякам! Посол Луцький належить до політиків, які стоять на реальному грунті. Коли ви, панове, в той спосіб трактуєте **такого** чоловіка, то яким правом маєте дорікати нам, що нема розмов між Українцями та Поляками?! **Становище п. Шурлея було становищем найбільш шовіністичної польської преси!...**

Не можна так нам казати, що ми йшли за презентами до Женеви. Це образа — одна з численних образ, якими оругдував п. Шурлей. **До когож український нарід має мати довіря, а до кого ні — це українська справа і ніхто не має права давати нам тут поук. Українські виборці мали і мають довіря до п. Луцького як свого посла, пан прокуратор мав до нього довіря, покликуючи його на свідка, і цілком байдужою є річю, чи хтось третій довіряє йому тут, чи ні.**

Промовець з черги займається дефініцією поняття державної зради, після чого пояснює, в чому лежить суттєва ріжниця леґальної та нелеґальної боротьби. У звязку з поясненням характеру ОУН та її кадр, промовець зупиняється на характеристиці української молоді, в якої любов батьківщини доходить аж до гістерії.

Предсідник перериває.

З моментом, коли промовець починає займатись особою Барановського — **предсідник перериває йому і не дозволяє говорити про іншого обвинуваченого, як лише про клієнта оборонця, Бунія. Схвильований оборонець обмежується до слів „прошу уневинити Олександра Бунія“ та зрікається якихнебудь дальших виводів.**

Промова обор. д-ра Кміцикевича.

Оборонець обв. Мотики обмежується виключно до виснення ролі Мотики у справі вбивства Голувка, при чому ніяких політичних моментів не торкається. Характер промови чисто формально-юридичний.

(Кінець буде).

З НОВИХ ВИДАНЬ.

Олена Кисілевська: ШВАЙЦАРІЯ. Ст. 216, Коломия, 1933. Накладом власним. Це дуже дбайливо, чепурно видана книжка з 30 ілюстраціями на окремих листках, на гарнім папері, така, що можна її покласти навіть на видному місці. Авторка побувала в Швайцарії кількома наворотами і рішила свої безпосередні враження туристки доповнити фактичними даними про край. Так повстало щось у роді Бедекера. Маємо тут у коротеньких розділах інформації про мову, державний лад, форму правління, стан освіти, пресу, військо, технічні здобутки, промисл, природу тощо. Читач, не ознайомлений з історією Швайцарії, може легко, наче з лектури часописного фейлєтону, довідатися про головні етапи боротьби за волю тої предивної, з погляду державної будови, країни, де жиють поруч себе три ріжні народи з ріжною мовою, традицією і культурою і не проявляють великої охоти зєднатися з великими державами, де жиють міліони їхніх земляків.

Авторка не вдається у суспільну аналізу причин нинішнього стану, не має часу зупинитись над ріжницями психольоґії народів, що складаються на одноцільний державний організм, не має місця на ширшу характеристику домашнього й товариського життя у тій країні, яку чужинці знають майже виключно з готелів і спортових прогульок. Зате вона залюбки переплітає цифри та інший фактичний матеріял кількома особистими враженнями, що вряди-годи переходять у поетичний настрій.

Факти, наведені в цій книжці, хоч і записані в енцикльопедіях, таки видаються нові, коли чуємо про них у рідній мові. Нпр. Швайцарія, що має 4 міліони мешканців, здебільша хліборобів і робітників, має 406 політичних часописів, у цьому 128 щоденників і 81 тижневиків. На 9,500 мешканців припадає один часопис (у Польщі на 130,000!). Ясно, що селяни передплачують денники і читають їх що дня; майже кожне містечко має власний часопис. Річно виходить у Швайцарії більш як 2,000 книжок; у цьому за рік 1929 було 334 з права й політики, 294 з літератури, 212 з географії й історії.

Книжка О. Кисілевської надається головно на шкільну лектуру.

—o—

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Зі свята державности на край.

Заходом всіх Товариств, Братств і Сестрицтв відбулося Свято Української Державности в неділю, дня 17-го грудня.

Свято почалося в українській православній церкві пополудні панахидою за полягаючих борців, з принагідною проповідю, виголошеною місцевим парохом о. Гр. Климовичем. Отже відбувся концерт. Програма концерту була добірна й знаменито виконана.

Свято відкрив п. Т. Чорний, представляючи дуже ядерно Листопадові події та закликаючи всіх до спільної боротьби за здобуття Свобідної Української Держави.

Святочну палку патріотичну промову виголосив п. Т. Федусь.

Підчас свята переведено збірку, з якої прийшло $10, а яку то суму вислано через Обєднання на боєву акцію.

Назагал усі гості, місцеві й околичні, що були присутні на концерті, вийшли зі свята задоволені й підкріплені на силах, зі ще більшою вірою у свої власні сили та в сили свойого рідного народу.

Учасник.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

12.

Перед входами до інших печер показались інші жінки. Всі немовби дивилися й наслухували. За хвилю ще одна жінка показалася при вході до амфітеатру. Це була широка постать, ще ширша від тої, що знайшла Тарзана. На одному плечі вона несла вбиту серну, а на другому — тіло сотворіння, яке виглядало напів людиною, напів звіриною. Воно звисало через плечі жінки, а руки й ноги хиталися, неначе тіло ослабло зі страху.

Жінка, що принесла Тарзана, встала й станула перед входом до своєї печери. Її можемо назвати Першою Жінкою, бо вона не мала ніякого імени в своїх товаришок. Жінка, яка пробувала відобрати від неї Тарзана, тепер уже очуняла від удару. Вона, видно, не почувала ніякого гніву супроти побідниці. Назвемо її Другою Жінкою. Обі дивилися тепер на наближаючуся Третю Жінку. Її вуха теж були насторошені. Всі інші жінки дивилися таксамо.

—o—

Третя Жінка поступала твердо вперед, несучи свій тягар на плечах. Вона добре стерегла своїх товаришок, що на неї грізно дивилися з обох боків. Вона була дуже велика і інші якийсь час тільки на неї поглядали. Але нагло Перша Жінка поступила крок наперед і дала знак Другій Жінці. Третя Жінка прискорила крок, бо зрозуміла, що станеться, хоч з уст жінок не вийшов ні один голос. Як дві жінки підійшли до неї, вона кинула свою добичу на землю та, стиснувши сильно свою палку, проготовлялася боронити свої права. Інші напали на неї, вимахуючи палками.

Як три жінки зударилися, то здавалося, що Третя Жінка скоро впаде від ударів двох інших. Але вона відбила їх удари зі скорістю вправного борця. Вона скоро дала Першій Жінці такий удар по голові, що ця розтяглася без памяти на землі. Потім Третя Жінка обернулася проти Другої, котра, побачивши, що сталося з Першою, дала ногам знати та втекла в свою печеру. Тимчасом постать, яку Третя Жінка принесла на плечах, побачила нагоду до втечі та стала скрадатися геть від неї у противному напрямі.